

Kurzus kódjai: BBN-FLM-231:3
BMA-FLMD-111:24
BMA-FLMD-211:35

Kurzus címe: A magyar animációs film története

Tanár neve: Varga Zoltán

Kurzus időpontja, helye: Péntek, 13:30-15:00, -137-es terem

Kurzus típusa: Előadás

Kurzus leírása: A kurzus célja a magyar animációs film történetének és legjellegzetesebb irányzatainak feltérképezése. Ennek során az alábbi témákkal foglalkozunk; a témák több órát fed(het)nek le:

1. Az animációs filmtörténet(ek) sajátosságai
2. A magyar animációs film korszakolása
3. A magyar animációs film intézmény- és gyártástörténeti vizsgálata
4. A magyar animációs film formatörténeti megközelítése
5. A mesei hagyomány szerepe a magyar animációs filmben
6. A szatirikus komédia irányzata a magyar animációs filmben
7. A múlt mint forrás: folklór, irodalom és történelem a magyar animációs filmben
8. A magyar animációs film szociografikus irányzata

Kurzus teljesítésének követelményei: Írásbeli vizsga: az óra anyaga + a kötelező filmek ismerete

Kötelező és ajánlott filmek: **Kötelező filmek:**

Rövidfilmek:

Cakó Ferenc: *As astra, Ab ovo, Hamu, Labirintus*

Csermák Tibor: *A piros pöttyös labda*

Dargay Attila: *Variációk egy sárkányra, A három nyúl*

Foky Ottó: *Bohóciskola, Ellopták a vitaminomat, Bizonyos jóslatok, Babfilm*

Gémes József: *Koncertissimo, Díszlépés*

Jankovics Marcell: *Hídavatás, Mélyvíz, Sisyphus, Küzdők*

Keresztes Dóra: *Garabonciák*

Kovácsnai György: *Monológ, Átváltozások, Rügyfakadás No. 3369, Körúti esték, Riporté*

Macskássy Gyula: *A kiskakas gyémánt félkrajcárja, Két bors ökröcske, Okos lány, A telhetetlen méhecske*

M. Tóth Géza: *Maestro*

Macskássy Gyula – Várnai György: *A ceruza és a radír, Párbaj, Tíz deka halhatatlanság*

Macskássy Kati: *Gombnyomásra, Ünnepeink*

Nepp József: *Szenvedély, Öt perc gyilkosság*

Orosz István: *A sórtartó felé, Vigyázat, lépcső!, A kert*

Reisenbüchler Sándor: *A Nap és a Hold elrablása, Barbárok ideje, Isten veled, kis sziget..., A fény pillanata*

Richly Zsolt: *Medvetánc*

Rofusz Ferenc: *A légy*

Szabó Sipos Tamás: *Homo faber – Vannak eszközeink*

Szoboszlai Péter: *Sós lötty, Rend a házban, Hé, Te!, Gyerekek szürke háttér előtt*

Ternovszky Béla: *Modern edzés módszerek*

Tóth Pál: *Leo és Fred: Koncert, Egy újabb nap, Éjszakai horgászat*

Vajda Béla: *Pléh-boy, Moto perpetuo*

Varga Csaba: *Időben elmosódva*

Egészestés filmek:

Jankovics Marcell: *János vitéz, Fehérlófia*

Dargay Attila: *Lúdas Matyi*
Ternovszky Béla: *Macskafogó*

Ajánlott egészestés filmek:

Kovásznai György: *Habfürdő*
Nepp József: *Hófehér*
Gémes József: *Hugó, a víziló; Daliás idők; Vili, a veréb*
Dargay Attila: *Vuk, Szaffi, Az erdő kapitánya*
Hernádi Tibor: *Sárkány és papucs*
Ternovszky Béla: *Egérút*
Gauder Áron: *Nyócker!*
Magyar Ádám: *Egon & Dönci*
Jankovics Marcell: *Az ember tragédiája*

- Ajánlott irodalom:** Antal István: „A személyes állásfoglalás belső kényszeréből”. Beszélgetés Reisenbüchler Sándorral. *Filmkultúra* 1979/4. pp. 82–88.
Antal István: Lázad a rajz. (Reisenbüchler Sándor) *Filmvilág* 2004/7. pp. 24–25.
Bársony Éva: Művészet vagy biznissz? Beszélgetés rajzfilmrendezőkkal. *Filmvilág* 1984/8. pp. 4–10.
Bodolai László: Egy újabb nap. Beszélgetés Tóth Pállal. *Filmvilág* 1999/8. pp. 26–27.
Dániel Ferenc: A jelenlét animációja (Szoboszlai Péter filmjeiről) *Filmkultúra* 1984/5. 97–109.
Dávid Gábor Csaba: Egyén és hatalom (Szoboszlai Péter filmjeinek elemzése) In: Dániel Ferenc (ed.): *Kortársunk a film*. Budapest: Műsák Közművelődési Kiadó, é.n. pp. 193–205.
Dizseri Eszter: Hitet tenni az alkotó erők mellett... Beszélgetés Reisenbüchler Sándorral. *Filmkultúra* 1976/3. pp. 54–59.
Dizseri Eszter: *Kockáról kockára. A magyar animáció krónikája 1948–1998*. Balassi Kiadó: Budapest, 1998.
Dizseri Eszter: *És mégis mozog... Az animáció magyar mesterei. A kezdetek*. Budapest: Balassi Kiadó, 2006.
Dizseri Eszter: *A kecskeméti rajzfilmstúdió. Az animáció magyar műhelyei*. Budapest: Balassi Kiadó, 2009.
Elekes Györgyi: Világégés és animáció. Beszélgetés Reisenbüchler Sándorral. *Filmvilág* 2002/5. pp. 24–25.
Féjja Sándor: *Holnap nyolcéves leszek. Az egész estés filmanimációról*. Quality Film, 1994. pp. 89–169.
Háromperces valóságtól az egészestés mesevilágig. Kerekasztal-beszélgetés az animációs filmről. *Filmkultúra* 1984/5. 61–73.
Iványi-Bitter Brigitta: *Kovásznai*. Vince Kiadó, 2010.
Kelemen Tibor: A magyar animációs film történetének vázlata. In: Horányi Özséb – Matolcsy György (eds.): *Tanulmányok a magyar animációs filmről*. Budapest: Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum, 1975. pp. 11–150.
M Tóth Éva: *Animare necesse est...* Kaposvár – Budapest: Kaposvári Egyetem Művészeti Főiskolai Kar – Pannóniafilm Kft., 2004.
M Tóth Éva: Animáció a magyar mozgóképtörténetben. In: M Tóth: *Anirama. Animációs mozgóképtörténet*. Kortárs Könyvkiadó, 2010. pp. 53–79.
Matolcsy György: Rajzfilmgyártásunk a felszabadulás óta. In: Homoródy József (ed.): *A magyar film húsz éve 1945–1965*. Budapest: Magvető, 1965. pp. 193–205.
Matolcsy György: Animációs filmek. In: Karcsai Kulcsár István (ed.): *Magyar rövidfilm művészet*. Budapest: Népművelési Propaganda Iroda, é.n. pp. 75–117.
Matolcsy György: Gondolatok a hazai animációs film jövőjéről. In: Horányi Özséb – Matolcsy György (eds.): *Tanulmányok a magyar animációs filmről*. Budapest: Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum, 1975. pp. 445–

501.

Matolcsy György: Vázlatok a magyar animációs film történetéhez. In: *A magyar film három évtizede*. Budapest: Mokép – Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum, 1978. pp. 143–155.

Orosz Anna Ida: Testetlen hangok. A(z) (magyar) animációs dokumentumfilmek hangji világáról. *Prizma* 2011/2. pp. 84–91.

Orosz Anna Ida – Orosz Márton (eds.): *Macskássy Gyula*. Budakeszi: Utisz Grafikai Stúdió, 2013.

Reisenbüchler Sándor: Tükörképek és átváltozások. Emlékezés Kovásznai Györgyre. *Filmvilág* 1984/8. pp. 14–18.

Szemadám György: *Jankovics Marcell*. Corvina Kiadó, 1987.

Varga Zoltán: A játék komolysága. Szoboszlai Péter portréja. *Filmvilág* 2005/10. pp. 31–34.

Varga Zoltán: Wordless Worlds? Some Notes on the Verbality in Animated Films through the Use of Verbality in Péter Szoboszlai's Animated Films. In: Pethő Ágnes (ed.): *Words and Images on the Screen: Language, Literature, Moving Pictures*. Cambridge Scholars Publishing, 2008. pp. 242–256.

Varga Zoltán: Vázlat az animációs film tanulmányozásához. *Enigma* 2008/3. pp. 23–40.

Varga Zoltán: Százszor volt, hol nem volt... Magyar népmesék 1-100. *Filmvilág* 2012/4. pp. 44–45.

Varga Zoltán: A kiskakas és a pegazus. Macskássy Gyula felnőttmeséi. *Filmvilág* 2012/5. pp. 24–25.

Varga Zoltán: Szavakból rajzolt mozgóképek. Magyar irodalmi művek animációs adaptációi. *Új Nautilus*. http://ujnautilus.info/varga-zoltan-szavakbol-rajzolt/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=varga-zoltan-szavakbol-rajzolt

Varga Zoltán: Rajzolt siratóénekek. (A jókedvű örmény temetése) *Filmvilág* 2013/12. pp. 32–33.

Varga Zoltán: Vörössel festett láncok. (Ezópuzsi beszédmód a magyar animációban) *Filmvilág* 2014/6. pp. 38–40.

Vásárhelyi István: *Trükkfilm. Rajzfilm – árnyfilm – bábfilm*. Budapest: Műszaki Könyvkiadó, 1962.
